

Č. 7/2000

Nepravdivým údajem jako znakem skutkové podstaty trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 trestního zákona je údaj, který není v souladu se skutečným stavem a který pachatel vědomě lživě uvede v žádosti o poskytnutí dotace.

Nejvyššímu státnímu zastupitelství byla zaslána na vědomí žádost Služby policie pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti Policie ČR, expozitury České Budějovice ze dne 28. 6. 1999 sp. zn. OHK-49-5/4-99 adresovaná Policii ČR - Službě pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti, odboru gesčního výkonu v Praze, která se týká výkladu skutkové podstaty trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 tr. zák., konkrétně znaku „nepravdivý údaj“. Tato žádost byla zaslána na vědomí též Krajskému státnímu zastupitelství v Českých Budějovicích.

Dne 20. 7. 1999 byla pak Nejvyššímu státnímu zastupitelství doručena žádost Krajského státního zastupitelství v Českých Budějovicích o zaujetí stanoviska k pojmu „nepravdivý údaj“ ve skutkové podstatě trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 tr. zák.

Žádost Služby policie pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti Policie ČR, expozitury České Budějovice, reaguje na stanovisko Ministerstva zemědělství ze dne 1. 12. 1998 týkající se výkladu pojmu „nepravdivé údaje“ v ustanovení § 8 odst. 2 nařízení vlády č. 341/1997 Sb., když v uvedeném stanovisku je uvedeno: „Výraz „nepravdivé údaje“ je v kategorii vyšší kvality než pouhé uvedení „nesprávných údajů“. Znamená to tedy, že jen pokud žadatel záměrně takové údaje uvedl za účelem získání podpory anebo podpory ve větší výši, než mu náležela, přicházel by v úvahu postup podle § 8 odst. 2 citovaného vládního nařízení. O takové „nepravdivé údaje“ by se nejednalo, pokud je příjemce podpory uvedl prokazatelně omylem a sám požádal o změnu anebo jestliže na jejich základě dostal podporu v nižší výši, než mohl dostat.“

K výše konstatovanému stanovisku Ministerstva zemědělství je třeba uvést, že se jedná o výklad pojmu „nepravdivé údaje“ uvedeného v ustanovení § 8 odst. 2 nařízení vlády č. 341/1997 Sb. (resp. v ustanovení § 7 odst. 2 nařízení vlády č. 24/1999 Sb., které nabylo účinnosti dnem 2. 2. 1999 a jímž bylo nařízení vlády č. 341/1997 Sb. zrušeno) a nikoli znaku skutkové podstaty trestného činu podle § 250b odst. 1 tr. zák. „nepravdivé údaje“, byť jde o formulace zcela shodné, neboť Ministerstvo zemědělství samozřejmě není oprávněno k výkladu znaků skutkových podstat trestných činů (což ostatně ani nečiní).¹

Závěr Služby policie pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti Policie ČR, expozitury České Budějovice, uvedený ve shora citované žádosti, že toto stanovisko vytvořilo situaci, kdy vznikl nový termín „nesprávné údaje“, jehož přijetí by žadatele již dopředu zprostilo trestní odpovědnosti z hlediska subjektivní stránky citovaného trestného činu, je nepřiléhavý, neboť výklad nařízení

---

¹ Pro úplnost nutno konstatovat, že Ministerstvo zemědělství ve svém stanovisku neuvedlo ve vládním nařízení nezmiňovaný termín „nesprávné údaje“, jak je tvrzeno v žádosti Služby policie pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti Policie ČR, expozitury České Budějovice, neboť v § 4 odst. 3 nařízení vlády č. 341/1997 Sb. je uveden termín „chybné údaje“ (což je synonymum výrazu „nesprávné údaje“) a v § 3 odst. 3 nařízení vlády č. 24/1999 Sb. je užito přímo obratu „nesprávné údaje“. Postup Ministerstva zemědělství při zjištění „nesprávných údajů“ a „nepravdivých údajů“ je výrazně odlišný a zřejmé i z tohoto důvodu se Ministerstvo zemědělství zabývalo ve svém stanovisku oběma těmito pojmy.

vlády ze strany Ministerstva zemědělství (jakož i kteréhokoli jiného ministerstva) není podstatný pro posouzení naplnění určitého znaku skutkové podstaty trestného činu podle § 250b odst. 1 tr. zák. (tato skutková podstata není normou s blanketní dispozicí). V žádném případě nelze takovýto výklad považovat za výklad subjektivní stránky skutkové podstaty trestného činu, jak je uváděno ve zmíněné žádosti.

Při výkladu znaku skutkové podstaty trestného činu podle § 250b odst. 1 tr. zák. „nepravdivý údaj“ je třeba především vzít v úvahu, že se jedná o úmyslný trestný čin. Pro naplnění subjektivní stránky tohoto trestného činu jednáním spáchaným v souvislosti s poskytováním dotací v oblasti zemědělství je nezbytné prokázat, že pachatel uvedl v žádosti o poskytnutí podpory nebo pomoci podle nařízení vlády č. 24/1999 Sb. (před dnem 2. 2. 1999 v žádosti o podporu podle nařízení vlády č. 341/1997 Sb.) vědomě údaje rozhodné pro poskytnutí dotace, které neodpovídají skutečnosti.

Každý nepravdivý údaj je údajem nesprávným, ale každý nesprávný údaj nemusí být údajem nepravdivým ve smyslu § 250b odst. 1 tr. zák. Je faktem, že jak nepravdivý údaj, tak údaj nesprávný, je v rozporu se skutečností. Rozdíl v obsahu těchto pojmů je však v subjektivním vztahu k určitému údaji ze strany toho, kdo takový údaj uvádí. Údaj nesprávný je údaj chybný, přičemž ten, kdo údaj uvádí, si rozporu údaje se skutečností nemusí být vědom. Naproti tomu údaj nepravdivý je údaj samozřejmě nesprávný, ale současně údaj klamný, obsahující lež, tj. vědomě projevenou nepravdu. I tímto jazykovým výkladem lze dospět k závěru, že pouze vědomě lživý údaj o skutečnosti rozhodné pro poskytnutí dotace ve smyslu § 250b odst. 1 tr. zák. je „nepravdivým údajem“ ve smyslu tohoto ustanovení.

Při trestním stíhání pro trestný čin podle § 250b odst. 1 tr. zák., který měl být spáchán tím způsobem, že pachatel v žádosti o poskytnutí dotace uvede nepravdivé údaje, je třeba prokázat, že údaje neodpovídající skutečnosti byly uvedeny vědomě lživě se záměrem vylákat dotaci, na jejíž poskytnutí by při uvedení pravdivých údajů nevznikl nárok. Totéž se týká i zamlčení podstatných údajů a uvedení údajů hrubě zkreslených. Trestný čin úvěrového podvodu podle § 250b tr. zák. je speciální skutkovou podstatou ve vztahu k trestnému činu podvodu podle § 250 tr. zák., jedná se tedy o speciální druh podvodu, takže při prokazování subjektivní stránky tohoto trestného činu je nutno vycházet z toho, že podstatou jednání je uvedení v omyl, a to alternativními způsoby jednání uvedenými v ustanovení § 250b odst. 1 tr. zák. a vždy je třeba prokázat, že pachatel úmyslně a vědomě předstíral okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci.